

EEN EERLIJK PROCES:

INTERNATIONALE MINIMUMWAARBORGEN

Hierna vind je een opsomming van de internationale minimumwaarborgen voor een eerlijk proces. In de [Fair Trial Manual](#), een praktische (Engelstalige) gids van Amnesty International over het recht op een eerlijk proces, worden deze waarborgen verder uitgelegd en verrijkt.

De basisbeginselen over het recht op een eerlijk proces worden ingedeeld in rechten voordat het proces begint enerzijds en rechten tijdens het proces anderzijds.

RECHTEN VOORDAT HET PROCES BEGINT

Dit zijn de rechten waarop iedereen aanspraak kan maken voordat het proces begint.

Het recht op vrijheid

Iedereen heeft recht op persoonlijke vrijheid. Een aanhouding of gevangenneming is alleen toegestaan als deze in overeenstemming met de wet wordt uitgevoerd. Ze mag niet willekeurig zijn. Een aanhouding of gevangenneming kan alleen worden uitgevoerd door personeel dat daartoe wettelijk bevoegd is. Personen die van een strafbaar feit worden beschuldigd, mogen normaal gesproken niet gevangen worden gehouden in afwachting van hun proces.

Het recht op informatie van personen in hechtenis

Iedereen die wordt aangehouden of gevangengenomen, moet onmiddellijk op de hoogte worden gebracht van de redenen voor zijn aanhouding of gevangenneming en van zijn rechten, ook van zijn recht op een advocaat. Hij moet onmiddellijk op de hoogte worden gebracht van eventuele aanklachten tegen hem. Deze informatie is van groot belang om de persoon in staat te stellen de juistheid van zijn aanhouding of gevangenneming aan te vechten en, als hij wordt aangeklaagd, zijn verdediging voor te bereiden.

Het recht op bijstand van een advocaat vóór het proces

Iedereen die gevangenzit of die mogelijk strafrechtelijk wordt vervolgd, heeft recht op bijstand van de advocaat van zijn keuze, die zijn rechten beschermt en hem bijstaat in zijn verdediging. Als de persoon geen advocaat heeft of die niet kan betalen, moet hem kosteloos een gekwalificeerde

advocaat worden toegewezen wanneer de belangen van de rechtspleging dit vereisen. De persoon moet voldoende tijd en gelegenheid krijgen om vertrouwelijk met zijn advocaat te communiceren. Er moet onmiddellijk een advocaat beschikbaar zijn.

Het recht van gedetineerden op toegang tot de buitenwereld

Personen die gevangen worden gehouden, hebben het recht om een andere persoon te informeren over hun aanhouding of gevangenneming en over de plaats waar ze worden vastgehouden. Gevangenen hebben recht op onmiddellijke toegang tot familie, artsen, een gerechtsdeurwaarder en, indien de gevangene een vreemdeling is, tot personeel van het consulaat of een bevoegde internationale organisatie. Toegang tot de buitenwereld is de belangrijkste waarborg tegen mensenrechtenschendingen zoals "verdwijningen", marteling of mishandeling, en is zeer belangrijk om een eerlijk proces te krijgen.

Het recht om onverwijld voor een rechter of andere gerechtsdeurwaarder te worden gebracht

Iedereen die is aangehouden of gevangengenomen in verband met een strafrechtelijke aanklacht, moet onmiddellijk voor een rechter of andere gerechtsdeurwaarder worden gebracht, zodat zijn rechten kunnen worden beschermd. De rechter moet beslissen over de rechtmatigheid van de aanhouding of gevangenneming, en over de vraag of de gevangene meteen moet worden vrijgelaten of langer vastgehouden in afwachting van het proces. De verwachting is dat iemand wordt vrijgelaten in afwachting van het proces. De staat moet bewijzen dat de aanhouding of gevangenneming terecht was en dat voortzetting van de opsluiting, indien daarom wordt verzocht, noodzakelijk is en in verhouding staat tot de gepleegde feiten.

Het recht om de rechtmatigheid van de gevangenneming aan te vechten

Iedereen die van zijn vrijheid is beroofd, heeft het recht om de rechtmatigheid van zijn gevangenneming voor een rechtbank aan te vechten en om de beslissing daarover regelmatig te laten herzien.

Mensen die ten onrechte zijn vastgehouden, hebben recht op herstel, inclusief een schadevergoeding.

Het recht op een proces binnen een redelijke termijn of op vrijlating uit de gevangenis

Personen die in voorlopige hechtenis worden gehouden, kunnen eisen dat de tegen hen gevoerde procedures snel en stipt verlopen. Als een gevangene niet binnen een redelijke termijn voor de rechter wordt gebracht, moet hij in afwachting van zijn proces worden vrijgelaten.

Het recht op voldoende tijd en gelegenheid om een verdediging voor te bereiden

Om ervoor te zorgen dat het recht op verdediging zinvol is, moeten iedereen die van een strafbaar feit wordt beschuldigd - en zijn advocaat als er een is - over voldoende tijd en gelegenheid beschikken om de verdediging voor te bereiden.

Rechten (en waarborgen) tijdens het verhoor

Rechten die mensen beschermen tijdens het onderzoek zijn onder meer het vermoeden van onschuld, het verbod op marteling en mishandeling, het verbod om mensen te dwingen tegen zichzelf te getuigen, het zwijgrecht en het recht op een advocaat. Er zijn nog meer waarborgen tijdens het verhoor, met name het recht op de aanwezigheid van een advocaat.

Het recht op menswaardige omstandigheden in de gevangenis en het recht om niet te worden gefolterd

Elke persoon die van zijn vrijheid is beroofd, heeft het recht om te worden vastgehouden in omstandigheden die in overeenstemming zijn met de menselijke waardigheid. Niemand mag worden onderworpen aan marteling of andere vormen van mishandeling, onder geen enkele omstandigheid. Omstandigheden in de gevangenis die gevangenen op onredelijke wijze belemmeren om hun verdediging voor te bereiden, schenden hun recht op een eerlijk proces.

RECHTEN TIJDENS HET PROCES

Dit zijn de rechten waarop iedereen aanspraak kan maken tijdens de procesgang.

Het recht op gelijkheid voor de wet en de rechtbank

Het recht op gelijkheid in het kader van het proces omvat een verbod op discriminerende wetten, het recht op gelijke toegang tot de rechter en het recht op gelijke behandeling door de rechter.

Het recht op een proces door een bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige rechtbank, ingesteld bij de wet

De rechtbank die belast is met het nemen van beslissingen in een zaak, moet bij wet zijn ingesteld en moet bevoegd, onafhankelijk en onpartijdig zijn.

Het recht op een eerlijke hoorzitting

Het recht op een eerlijke hoorzitting is de kern van het idee van een eerlijk proces. Het recht op een eerlijke hoorzitting wordt bepaald door een aantal concrete rechten, zoals het recht om voor onschuldig te worden gehouden, het recht om zich te verdedigen en het recht om getuigen op te roepen en te laten verhoren. Het recht op een eerlijke hoorzitting is echter ruimer dan de som van de individuele garanties en hangt af van het gehele verloop van het proces.

Het recht op een openbare hoorzitting

Het recht op een openbare hoorzitting verzekert de eerlijkheid en onafhankelijkheid van de rechtsgang en helpt het vertrouwen van het publiek in het rechtssysteem te behouden. Behalve in nauwkeurig omschreven omstandigheden, moeten rechtszittingen en vonnissen openbaar zijn.

Het vermoeden van onschuld

Eenieder die van een strafbaar feit wordt beschuldigd, heeft het recht voor onschuldig te worden gehouden totdat zijn schuld volgens de wet is bewezen na een eerlijk proces.

Het recht om niet gedwongen te worden om te getuigen of schuld te bekennen

Niemand die van een strafbaar feit wordt beschuldigd, mag worden gedwongen tegen zichzelf te getuigen of schuld te bekennen, in overeenstemming met het vermoeden van onschuld.

Uitsluiting van bewijs dat is verkregen onder marteling of dwang

Bewijs dat is verkregen na foltering of een andere vorm van dwang, waaronder bekentenissen door de verdachte, mag de rechtbank niet in aanmerking nemen. De enige uitzondering hierop is het bewijs van misbruik in een zaak tegen een vermeende dader van foltering of andere vormen van mishandeling (als bewijs dat de verklaring is afgelegd).

Verbod op wetten met terugwerkende kracht en dubbele vervolging

Niemand kan worden vervolgd voor een handeling of nalatigheid die niet strafbaar was op het moment dat deze werd begaan. Niemand mag voor hetzelfde strafbare feit meer dan één keer in hetzelfde rechtsgebied worden vervolgd.

Het recht om zonder onnodige vertraging te worden berecht

Iedereen die van een strafbaar feit wordt beschuldigd, heeft het recht om zonder onnodige vertraging te worden berecht. De redelijke termijn hangt af van de omstandigheden van het geval.

Het recht om zichzelf te verdedigen

Iedereen die van een strafbaar feit wordt beschuldigd, heeft het recht zich te verdedigen, zelf of via een advocaat. Hij heeft het recht zich te laten bijstaan door een advocaat van zijn keuze, of door een advocaat die hem wordt toegewezen om hem in het belang van de rechtspleging kosteloos bij te staan als hij zich de kosten van een advocaat niet kan veroorloven. Hij heeft recht op vertrouwelijke communicatie met zijn advocaat.

Het recht om bij het proces aanwezig te zijn

Iedereen die van een strafbaar feit wordt beschuldigd, heeft het recht om aanwezig te zijn bij zijn proces (en op een mondelinge hoorzitting), teneinde de aanklager te horen en zich te verdedigen.

Het recht om getuigen op te roepen en te verhoren

Iedereen die van een strafbaar feit wordt beschuldigd, heeft het recht namens hem getuigen op te roepen en getuigen tegen hem te horen of te laten horen.

Het recht op een tolk en op vertaling

Eenieder die van een strafbaar feit wordt beschuldigd en de taal van de rechtbank niet verstaat of spreekt, heeft recht op kosteloze bijstand van een bekwame tolk. Hij heeft ook het recht om documenten te laten vertalen.

Het recht op een openbare en gemotiveerde uitspraak binnen een redelijke termijn

Uitspraken moeten openbaar worden gemaakt, met beperkte uitzonderingen, en iedereen die door een rechtbank wordt berecht, heeft het recht om de redenen voor de uitspraak te krijgen (en om slechts berecht te worden door besluitvormers die het proces hebben bijgewoond).

Het recht om niet te worden onderworpen aan onwettige straffen

Straffen kunnen alleen worden opgelegd aan mensen die zijn veroordeeld voor een misdrijf na een eerlijk proces. Straffen moeten proportioneel zijn en mogen niet in strijd zijn met internationale normen. De omstandigheden in de gevangenis moeten de menselijke waardigheid respecteren.

Het recht om in beroep te gaan

Iedereen die is veroordeeld voor een strafbaar feit heeft het recht om de veroordeling en het vonnis te laten herzien door een hogere rechtbank.